

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2505 แยกมาจากส่วนพัฒนาท้องถิ่น กรมมหาดไทย จัดตั้งเป็นหน่วยงานระดับกรม เรียกว่า “กรมการพัฒนาชุมชน” ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2505 เป็นต้นมา ตามแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2551-2554 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้ วิสัยทัศน์ “กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน” พันธกิจของกรมการพัฒนาชุมชนคือ สร้างพลังชุมชน สร้างระบบจัดการความรู้ และสร้างระบบบริหารจัดการชุมชน โดยมีเป้าหมายให้ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนพึ่งตนเองได้ ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตดี มีความสุข โดยกำหนดยุทธศาสตร์หกยุทธศาสตร์คือ ยุทธศาสตร์ที่หนึ่งการพัฒนาทุนชุมชน ยุทธศาสตร์ที่สองการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนให้เข้มแข็ง ยุทธศาสตร์ที่สามการเพิ่มขีดความสามารถผู้นำชุมชน ยุทธศาสตร์ที่สี่การขับเคลื่อนแผนชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ห้าส่งเสริมการจัดการความรู้ของชุมชน และยุทธศาสตร์ที่หกการเสริมสร้างขีดสมรรถนะองค์กร การเพิ่มขีดความสามารถผู้นำชุมชน เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการดำเนินงานของกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ผู้นำชุมชน อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน มีสมรรถนะในการบริหารจัดการชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพ มีความรู้ และมีคุณธรรมเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เป็นกลไก และคลังสมองสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาผู้นำชุมชนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ให้มีสมรรถนะ มีชีวิต มีความสามารถเพิ่มขึ้น รู้สำนึก มีคุณธรรมจะเป็นพลังสร้างสรรค์ชุมชนสามารถเป็นแกนหลักในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ยั่งยืน ได้ (กรมการพัฒนาชุมชน. 2551 : 34)

อาสาพัฒนาชุมชน เป็นอาสาสมัครที่ได้รับการคัดเลือกในระดับหมู่บ้าน ตำบล โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม มีความรู้ ความสามารถ มีจิตใจที่เสียสละ มีความต้องการที่จะอุทิศตนเพื่อช่วยเหลืองานพัฒนาในหมู่บ้าน ตำบล โดยไม่ต้องชักชวน ไม่ต้องมีใครมาบังคับ และไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ อาสาพัฒนาชุมชน มี 2 ระดับ คือระดับหมู่บ้าน เรียกชื่อว่าอาสาพัฒนาชุมชน เรียกชื่อย่อว่า “(อช.)” คือ อาสาสมัครที่ได้รับการคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งเป็นประชาชนที่มีความพร้อมในการเป็นผู้เสียสละเพื่อส่วนรวม การเป็นผู้นำเพื่อผู้อื่นและต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 10 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2547 มีจำนวนหมู่บ้านละ 4 คน (ชาย 2 คน หญิง 2 คน) ระดับตำบล เรียกชื่อว่า ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน เรียกชื่อย่อว่า “(ผู้นำ อช.)” คือ อาสาพัฒนาชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกจากเวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชน ให้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนอาสาพัฒนาชุมชน ในกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย และเป็นผู้ประสานงานระหว่างอาสาพัฒนาชุมชนในตำบล พร้อมกับปฏิบัติหน้าที่อาสาพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านของตนเอง ในตำบล หนึ่ง ๆ มีจำนวน 2 คน (ชาย 1 คน หญิง 1 คน) อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ปฏิบัติงานในหมู่บ้านที่ได้รับคัดเลือก ในการกระตุ้นให้องค์กรประชาชน รู้สภาพปัญหาของหมู่บ้านและสามารถวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาได้เอง รวมถึงการกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเอง และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง เป็นผู้ริเริ่มและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน เป็นผู้ประสานงานระหว่างองค์กรประชาชน กับหน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน หรือเอกชนอื่น ๆ โดยกรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ให้มีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน 8 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดเก็บข้อมูล 2) ด้านจัดทำแผนชุมชน 3) ด้านการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต 5) ด้านการส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย 6) การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 7) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 8) การพัฒนาเด็กและอื่น ๆ (กรมการพัฒนาชุมชน. 2554 : 6)

อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แบ่งการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 8 ตำบล 3 เทศบาล รวมเป็น 183 หมู่บ้าน ซึ่งตำบลที่ยกฐานะจาก องค์การบริหารส่วนตำบล 2 เทศบาล และยกฐานะจากสุขาภิบาล จำนวน 1 เทศบาล จำนวน 42 หมู่บ้าน จะไม่มีอาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ส่วนตำบลที่มีฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 8 อบต. จำนวน 141 หมู่บ้าน มีอาสาพัฒนาชุมชน หมู่บ้านละ 4 คน รวมมีอาสาพัฒนาชุมชน

จำนวน 548 คน และมีผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ตำบลละ 2 คน รวมมีผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน จำนวน 16 คน จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่าอาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน เป็นบุคคลสำคัญของ หมู่บ้าน ตำบล ที่จะเป็นแกนหลักในผลักดันการขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ อย่างไรก็ตามอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน บางรายได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่เป็นอย่างดี แต่บางรายก็ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย 7 ปัจจัย คือ 1) การได้รับการยอมรับนับถือ 2) การได้รับการฝึกอบรม 3) การได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ 4) ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ 5) เจตคติที่มีต่ออาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน 6) การได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการ หรือองค์กร และ 7) การได้รับความร่วมมือจากทีมงาน และศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย ตลอดจนปัญหาแนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผน ปรับปรุง แก้ไขปัญหาของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมสนับสนุนให้อาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนสามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาทหน้าที่ เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาชุมชน อันจะสามารถพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า แก้ไขปัญหาชุมชนและสามารถพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

คำถามการศึกษา

1. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับใด
2. มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
3. อาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

สมมุติฐานการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม คือ การได้รับการยอมรับนับถือ และ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

ขอบเขตการศึกษา

เพื่อให้การศึกษารั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

1.1.1 การได้รับการยอมรับนับถือ

1.1.2 การได้รับการฝึกอบรม

1.1.3 การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ

1.1.4 ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

1.1.5 เจตคติที่มีต่องานอาสาพัฒนาชุมชน

1.1.6 การได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการ หรือ องค์กร

1.1.7 การได้รับความร่วมมือจากทีมงาน

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน (พ.ศ. 2554-2557) จำนวน 548 คน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน (พ.ศ. 2554-2557) จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น 564 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน (พ.ศ. 2554-2557) จำนวน 325 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามวิธีคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาโรยามานะ (Yamane, 1973 : 727)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษา คือ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ตำบล ประกอบไปด้วย ตำบลโคกพระ 11 หมู่บ้าน ตำบลเขว้าใหญ่ 21 หมู่บ้าน ตำบลศรีสุข 24 หมู่บ้าน ตำบลนาสีนวน 27 หมู่บ้าน ตำบลคันธารราษฎร์ 11 หมู่บ้าน ตำบลลูกไส้จ้อ 11 หมู่บ้าน ตำบลขามเฒ่าพัฒนา 21 หมู่บ้าน และตำบลมะค่า 15 หมู่บ้าน (สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอกันทรวิชัย, 2554 : 7)

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 – เดือน มีนาคม พ.ศ. 2555

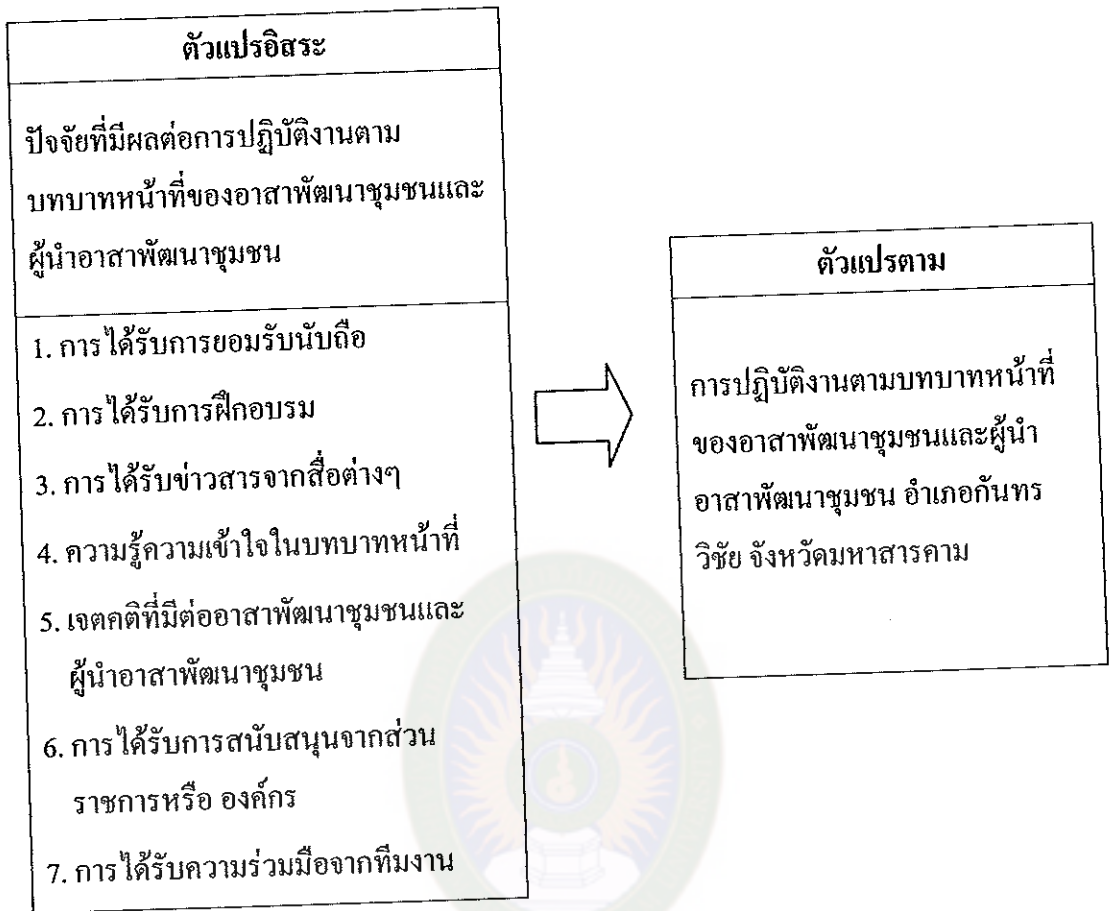
กรอบแนวคิดการศึกษา

ตัวแปรที่น่าจะมีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน อำเภอกันทรวิชัย ที่ได้จากแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ และที่ได้ปรับปรุงกรอบแนวคิดของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. จากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ของมาสโลว์ (Maslow, 1954 : 153-154) สรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด เริ่มตั้งแต่เกิดจนตาย ความต้องการของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากระดับต่ำไปหาระดับสูง และจากทฤษฎีการจูงใจของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg) สรุปกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้ แรงจูงใจที่จะทำให้การทำงานเกิดผลสำเร็จ มี 2 ประการ ได้แก่ปัจจัยจูงใจคือปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ และปัจจัยค้ำจุนคือปัจจัยที่ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจหากไม่ได้รับการตอบสนองแต่ถ้าได้รับการ

ตอบสนองแล้วก็จะพึงพอใจ การศึกษารั้วนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ได้แก่การได้รับการยอมรับนับถือใน

2. งานวิจัยของ ชาตรี จันทร์คำ (2552 : 76-78) และ วรรณวี โสภา (2550 : 95-102) ได้แก่ การได้รับการฝึกอบรม
 3. งานวิจัยของ สมศักดิ์ สมบูรณ์ (2546 : 51-59) และ วินัย โยธาฤทธิ์ (2546 : 80-82) ได้แก่ การได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ
 4. งานวิจัยของ วรรณวี โสภา (2550 : 95-102) และ ไพฑูรย์ วงษ์ขจรเลิศเมธา (2546 : 72-85) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่
 5. งานวิจัยของ เอกรินทร์ โปตะเวช (2551 : 80-83) สุพจน์ บุ่งอุทุม (2549 : 93-96) และ ไพฑูรย์ วงษ์ขจรเลิศเมธา (2546 : 72-85) ได้แก่ เจตคติที่มีต่ออาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน
 6. งานวิจัยของ จิตราวดี พันธุ์ไม้ (2551 : 52-92) เอกรินทร์ โปตะเวช (2551 : 82-83) วรรณวี โสภา (2550 : 95-102) และ ไพฑูรย์ วงษ์ขจรเลิศเมธา (2546 : 72-85) ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการหรือองค์กร
 7. งานวิจัยของ สุพจน์ บุ่งอุทุม (2546 : 93-96) ได้แก่ การได้รับความร่วมมือจากทีมงาน
- จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

- อาสาพัฒนาชุมชน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้าน ให้ปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครในหมู่บ้านหนึ่ง เรียกชื่อย่อว่า “อช.” มีจำนวนหมู่บ้านละ 4 คน (ชาย 2 คน หญิง 2 คน)
- ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน หมายถึง อาสาพัฒนาชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกจากเวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชน เพื่อให้ปฏิบัติงานอาสาสมัครในฐานะผู้นำของอาสาพัฒนาชุมชน ในตำบลหนึ่ง เรียกชื่อย่อว่า “ผู้นำ อช.” มีจำนวน 2 คน (ชาย 1 คน หญิง 1 คน)
- การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน

ที่กรมการพัฒนาชุมชน กำหนดไว้ 8 ด้าน คือด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการจัดทำแผนชุมชน ด้านการจัดการศูนย์เรียนรู้ ด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้านการส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาเด็ก ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

3.1 การจัดเก็บข้อมูล หมายถึง อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการจัดข้อมูล อย่างน้อย 1 คณะ ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และอาสาสมัครอื่น ๆ ในชุมชน จัดเก็บ ตรวจสอบ วิเคราะห์ สรุปข้อมูลข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (กชช.2ค) และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ อย่างน้อย 2 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาครอบครัวตนเอง 2) ด้านจัดเวทีประชาคมเพื่อดำเนินกิจกรรมแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน 3) ด้านการจัดทำแผนชุมชน 4) ด้านการจัดทำโครงการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ 5) ด้านการจัดระบบสารสนเทศชุมชน และ 5) ด้านช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

3.2 การจัดทำแผนชุมชน หมายถึง อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดทำแผนชุมชน อย่างน้อย 1 คณะ ร่วมกับผู้นำชุมชนอื่น ๆ ในชุมชน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ อย่างน้อย 2 เรื่อง คือ 1) จัดเวทีประชาคม 2) จัดทำแผนชุมชน 3) ทบทวน/ปรับปรุงแผนชุมชน และ 3) ติดตามแผนชุมชน พร้อมทั้งสามารถขับเคลื่อนแผนชุมชนในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้ อย่างน้อย 1 เรื่อง คือ 1) ประสานแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และ 2) ดำเนินกิจกรรมตามแผน

3.3 การจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชน หมายถึง อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ชุมชน และสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมศูนย์เรียนรู้ชุมชน ดังต่อไปนี้ อย่างน้อย 2 เรื่อง คือ 1) การจัดเวทีประชาคม 2) การสำรวจและจัดทำฐานข้อมูล 3) การบริการข้อมูลข่าวสาร 3) การประสานเครือข่ายภาคประชาชน และ 4) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ

3.4 การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ได้รับการแต่งตั้งเป็นชุดปฏิบัติการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังต่อไปนี้ อย่างน้อย 2 เรื่อง คือ 1) การปฏิบัติตามตัวชี้วัด 6x2 2) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามวิถี

เศรษฐกิจพอเพียง “พออยู่ พอกิน อยู่ดี กินดี มั่งมี ศรีสุข” 3) การเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) การสนับสนุนการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานในศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้ยาเสพติดและคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด และปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องต่อไปนี้อย่างน้อย 2 เรื่อง คือ 1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด 2) รณรงค์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3) เป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติด 4) จัดเวทีประชาคม และ 5) เฝ้าระวัง/ติดตามในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.6 การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย หมายถึง อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนอย่างน้อย 1 กลุ่ม และส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างน้อย 2 เรื่อง คือ 1) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง 2) เป็นกรรมการดำเนินการเลือกตั้ง 3) จัดเวทีสร้างการเรียนรู้วิถีประชาธิปไตย

3.7 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ อย่างน้อย 2 เรื่อง คือ 1) จัดบริเวณบ้านตนเองให้น่าอยู่ 2) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพ 3) จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งสาธารณะ และ 4) จัดกิจกรรมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

3.8 การพัฒนาเด็ก หมายถึง อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน จัดกิจกรรมสำหรับเด็ก มอบทุนการศึกษา หรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนจัดทำทะเบียนเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น จากครอบครัวยากจน หรือเด็กที่ขาดผู้อุปการะ เพื่อประสานความช่วยเหลือจาก หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ประสานกลุ่ม/องค์กร กองทุนในหมู่บ้าน เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน หมายถึง ส่วนประกอบที่สำคัญซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผลในรูปของการกระทำหรือการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ซึ่งในการศึกษานี้หมายถึงตัวแปรต้น 7 ประการ ได้แก่

4.1 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การที่อาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจและการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลอื่น

4.2 การได้รับการฝึกอบรม หมายถึง การที่อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ได้รับความรู้เพื่อเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และ

ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากการฝึกอบรมสัมมนา ที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ องค์กรเอกชน

4.3 การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ หมายถึง การที่ อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำ อาสาพัฒนาชุมชน ได้รับรู้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานอาสาพัฒนาชุมชนจากสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต หอกระจายข่าว เจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับการดำเนินงาน อาสาพัฒนาชุมชน

4.4 ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ หมายถึง การที่อาสาพัฒนาชุมชน และ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน นำบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมาใช้ในการปฏิบัติงาน และสามารถบอกได้ว่างานใด เป็นงานในบทบาทหน้าที่ งานใดไม่ใช่งานในบทบาทหน้าที่

4.5 เจตคติที่มีต่ออาสาพัฒนาชุมชน หมายถึง ความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้สึก ของอาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ที่มีต่องานอาสาพัฒนาชุมชน

4.6 การได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการ หรือ องค์กร หมายถึง การที่อาสา พัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากส่วนราชการ หรือ องค์กรต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาชุมชน

4.7 การได้รับความร่วมมือจากทีมงาน หมายถึง การที่อาสาพัฒนาชุมชน และ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ช่วยเหลือและร่วมมือกัน ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย

ประโยชน์การศึกษา

1. ใช้เป็นข้อมูลให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกันทรวิชัย ได้ใช้ประโยชน์ในการ กำหนดนโยบาย กำหนดแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานอาสาพัฒนาชุมชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบและวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่พัฒนา ชุมชน ในการสนับสนุนการทำงานของอาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ อำเภอกันทรวิชัย

3. ได้ทราบว่ายังมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสา พัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน เพื่อไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้อาสา พัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมี อารมณ์